

คำอธิบายประกอบ
(ร่าง) ประกาศคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน
เรื่อง มาตรฐานการออกใบรับรองสำหรับการให้บริการไฟฟ้าสีเขียว พ.ศ.

1. บทนำ

กิจการไฟฟ้าของประเทศไทยในปัจจุบันมีโครงสร้างแบบผู้ซื้อรายเดียว (Enhanced Single Buyer Model) ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2546 การจัดหาไฟฟ้าพลังงานหมุนเวียนในประเทศไทยจึงเป็นการให้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) เป็นผู้ผลิตเอง หรือเป็นการทำสัญญาระหว่างผู้ผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียน กับ กฟผ. การไฟฟ้านครหลวง (กฟน.) หรือ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กฟภ.) แล้วแต่กรณี โดยการไฟฟ้าแต่ละแห่งจะรับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตไฟฟ้าพลังงานหมุนเวียนตามจำนวนที่ระบุในสัญญา จากนั้นจึงนำไฟฟ้าที่รับซื้อไปขายต่อ โดย กฟผ. จะขายส่งไฟฟ้าให้ กฟน. หรือ กฟภ. หรือจำหน่ายตรงให้กับลูกค้าตามพระราชกฤษฎีกาผู้ใช้พลังงานไฟฟ้าของ กฟผ. ส่วน กฟน. และ กฟภ. จะนำไฟฟ้าที่ซื้อจาก กฟผ. รวมกับที่รับซื้อจากผู้ผลิตไฟฟ้าเอกชน ไปจำหน่ายปลีกให้ลูกค้าของตนอีกทอดหนึ่ง ดังนั้น ที่ผ่านมาพลังงานไฟฟ้าที่จำหน่ายถึงผู้ใช้ไฟฟ้าปลายทางจึงไม่มีการแบ่งแยกว่าเป็นไฟฟ้าจากแหล่งใด

ในปัจจุบัน ผู้ใช้ไฟฟ้ามีความต้องการเลือกซื้อไฟฟ้าที่ผลิตจากพลังงานหมุนเวียน ในต่างประเทศจึงมีการพัฒนามาตรฐานในการรับรองการผลิตไฟฟ้าซึ่งเป็นใบรับรองดิจิทัล โดยเป็นการรับรองคุณลักษณะของพลังงานไฟฟ้า (Energy Attribute Certificate: EAC) ที่แสดงว่าไฟฟ้าปริมาณตามที่ได้รับการรับรอง ถูกผลิตที่โรงไฟฟ้าใด ตั้งอยู่ที่ไหน โดยใช้พลังงานประเภทใดในการผลิต ผลิตในช่วงเวลาใด สำหรับใบรับรองคุณลักษณะของไฟฟ้าที่ผลิตจากพลังงานหมุนเวียน จะเรียกว่า ใบรับรองการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียน (Renewable Energy Certificate หรือ REC) โดย REC มีลักษณะเป็นตราสารที่ไม่ใช่พลังงาน โดยสามารถซื้อขายพร้อมพลังงานไฟฟ้า หรือแยกต่างหากจากพลังงานไฟฟ้าก็ได้ โดยผู้ที่ถือครอง REC เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในคุณลักษณะของพลังงานไฟฟ้าตามที่ระบุใน REC และสามารถนำ REC ไปซื้อขายแลกเปลี่ยน หรือไถ่ถอนสิทธิ (ใช้สิทธิ) โดยนำไปใช้พิสูจน์ว่าไฟฟ้าที่ใช้ตามปริมาณที่ระบุใน REC ที่ถือครองเป็นไฟฟ้าที่ผลิตจากพลังงานหมุนเวียน ทั้งนี้ REC ไม่ได้เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติพร้อมการผลิตไฟฟ้า แต่เกิดขึ้นเมื่อมีการรับรองการผลิตไฟฟ้านั้น และเมื่อรับรองแล้วจึงนำไปซื้อขายต่อไป กลไกการรับรองและออก REC ไปจนถึงการไถ่ถอน REC ซึ่งประกอบด้วยการแต่งตั้งผู้ออกใบรับรอง การลงทะเบียนผู้ขอออกใบรับรอง การลงทะเบียนโรงไฟฟ้า การออกใบรับรอง การลงทะเบียนการถือครอง และการไถ่ถอน จะต้องมีการดำเนินการตามมาตรฐานที่เชื่อถือได้ เพื่อให้สามารถยืนยันได้ว่าการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนจริงและติดตามจนส่งมอบถึงมือผู้ซื้อปลายทางโดยไม่มีความซ้ำซ้อน มาตรฐานเหล่านี้ มีทั้งที่เป็นมาตรฐานซึ่งใช้ติดตาม REC ภายในประเทศ เช่น มาตรฐาน Green Electricity Certificate (GEC) ของประเทศจีน ในระดับภูมิภาค เช่น มาตรฐาน Guarantee of Origin (GO) ของสหภาพยุโรป และในระดับสากล เช่น มาตรฐาน I-REC ของ The International Tracking Standard Foundation เป็นต้น

2. ความเป็นมา

คณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (กพช.) ในการประชุมครั้งที่ 7/2565 (ครั้งที่ 162) เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ ได้มีมติเห็นชอบแนวทางการกำหนดอัตราค่าบริการไฟฟ้าสีเขียว (Utility Green Tariff:

UGT) ในโครงสร้างอัตราค่าไฟฟ้าขายปลีก และคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (กกพ.) ได้ประกาศหลักเกณฑ์การให้บริการและการกำหนดอัตราค่าบริการไฟฟ้าสีเขียว (Utility Green Tariff) พ.ศ. 2566 ภายใต้กรอบนโยบายดังกล่าว เมื่อวันที่ 8 มกราคม 2567

3. เหตุผลความจำเป็น

มติ กกพ. และหลักเกณฑ์ของ กกพ. ว่าด้วยไฟฟ้าสีเขียว ได้ให้ กกผ. กฟน. และ กฟภ. ซึ่งเป็นผู้ให้บริการสาธารณูปโภคพื้นฐานของรัฐ เป็นผู้มีหน้าที่จัดให้มีบริการไฟฟ้าสีเขียวขึ้น เพื่อให้ผู้ใช้ไฟฟ้าสามารถเข้าถึงได้เป็นการทั่วไป และเป็นทางเลือกให้กับผู้ใช้ไฟฟ้าที่ต้องการเลือกซื้อไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียน โดยเป็นการจำหน่ายพลังงานไฟฟ้าพร้อมกับ REC ให้แก่ผู้ใช้ไฟฟ้า ดังนั้น กกพ. จึงมีหน้าที่ในการกำหนดมาตรฐานสำหรับบริการไฟฟ้าในรูปแบบนี้ โดยในส่วนของพลังงานไฟฟ้านั้น กกพ. ได้มีการกำหนดมาตรฐานในการให้บริการไว้แล้ว คงเหลือเฉพาะในส่วนของ REC ที่จะต้องมีการกำกับดูแลเพื่อคุ้มครองให้ผู้ใช้ไฟฟ้าได้รับบริการไฟฟ้าสีเขียวที่มีมาตรฐานที่ดีเป็นที่ยอมรับของสากล

4. ขอบเขต

ประกาศนี้ เป็นการกำหนดมาตรฐานการออก REC สำหรับบริการไฟฟ้าสีเขียวที่เป็นการดำเนินการตามมติ กกพ. และหลักเกณฑ์ของ กกพ. ว่าด้วยการให้บริการและการกำหนดอัตราค่าบริการไฟฟ้าสีเขียว ซึ่งเป็นการให้บริการพลังงานไฟฟ้าพร้อม REC โดยการได้มาซึ่ง REC เพื่อการนี้ตลอดจนรูปแบบการดำเนินการ เกิดจากนโยบายและกฎเกณฑ์ของภาครัฐซึ่งมุ่งหมายประโยชน์สาธารณะมิใช่ประโยชน์เชิงพาณิชย์ โดยมีการไฟฟ้าทั้งสามแห่งเป็นผู้มีหน้าที่ดำเนินการร่วมกัน จึงต้องมีการตราข้อกำหนดเกี่ยวกับมาตรฐานที่นำมาใช้ตลอดจนการบริหารจัดการเพื่อการกำกับดูแลเป็นการเฉพาะ ผู้มีหน้าที่จึงไม่สามารถทำธุรกรรมเกี่ยวกับ REC ในการให้บริการไฟฟ้ารูปแบบนี้ได้โดยเสรี ไม่ว่าจะเป็นการจัดให้ได้มา การซื้อขายถ่ายโอน หรือการไถ่ถอน และกิจการไฟฟ้ารูปแบบนี้เป็นกิจการไฟฟ้าภายใต้พระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. 2550 และอยู่ในบังคับของประกาศนี้สำหรับกิจการเกี่ยวกับ REC ซึ่งเป็นตราสารประเภทหนึ่งที่เป็นผลิตภัณฑ์แยกจากไฟฟ้า ไม่ใช่กิจการภายใต้ประกาศนี้
